

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова приймальної комісії

 А.А. Мазаракі

"17" січня 2019 р.

ПРОГРАМА

вступного випробування з української мови (за професійним спрямуванням) для здобуття освітнього ступеня магістра на основі освітнього ступеня бакалавра, магістра та освітньо – кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю

галузі знань

06 «Журналістика»

Київ 2019

ВСТУП

Вступне випробування з української мови (за професійним спрямуванням) проводиться відповідно до програми навчального курсу, який викладається у всіх вищих навчальних закладах України. Мета випробування – перевірка системності мовних знань, сформованості у вступників до магістратури навичок та вмінь користуватися державною мовою (усно і письмово) у сфері професійної діяльності згідно з нормами сучасної української літературної мови.

Кожен вступник до магістратури повинен знати:

- основні норми сучасної української літературної орфоєпії, орфографії, лексикології, фразеології, лексикографії, морфології, синтаксису, стилістики;
- питання щодо походження української мови, її місця серед інших мов світу, значення державної мови в житті суспільства;
- основні риси й особливості функціональних стилів сучасної української мови та їх використання у фаховій мові;
- особливості сучасного писемного й усного спілкування у сфері обраного фаху.

Вступник до магістратури повинен уміти:

- застосовувати набуті знання у практиці усного та писемного спілкування;
- здійснювати переклад науково-технічних текстів;
- використовувати фахову термінологію;
- укладати наукові тексти та ділові документи;
- редагувати тексти професійного спрямування;
- вести публічне мовлення.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

Мова як складова національної культури. Державний статус української мови. Мовні питання в Конституції України.

Основні етапи розвитку та теорії походження української мови.

Поняття національна, державна мова. Літературна мова, її головні ознаки.

Мова і професія. Місце мови в комунікативній практиці фахівців сфери рекламного бізнесу і зв'язків з громадськістю. Функції фахової мови.

Мова і культура мовлення у професійному спілкуванні. Головні комунікативні ознаки культури мови (правильність, змістовність, послідовність, точність, багатство мовлення, виразність мовлення, доречність і доцільність).

Норми сучасної української літературної мови: орфографічні, орфоепічні, акцентологічні, лексичні, морфологічні, синтаксичні, пунктуаційні, стилістичні. Словники у професійному мовленні. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовленнєвої культури. Український правопис як офіційний документ.

Мовний, мовленнєвий, спілкувальний етикет. Стандартні етикетні ситуації. Парадигма мовних формул. Вибір формули мовного етикету залежно від умов і ситуації спілкування.

Документи у професійній діяльності. Поняття документа, характеристика його загальних і специфічних функцій. Юридична сила документа.

Сучасні класифікації документів (за найменуванням (назвою), за змістом і спеціалізацією, за призначенням, за походженням, за місцем укладання, за напрямом (спрямуванням), за формою і ступенем стандартизації та регламентації, за ступенем складності, за стадіями створення, за терміном виконання, за ступенем гласності, за юридичною силою, за технікою відтворення, за терміном зберігання, за носієм інформації).

Національний стандарт України «Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів» ДСТУ 4163-2003. Вимоги до змісту та розташування реквізитів. Правила написання тексту документа. Види текстів документів: суцільний складний текст, анкета, таблиця. Формуляр-зразок і бланк службового документа. Типологія помилок при складанні текстів документів.

Правила оформлення документів: оформлення сторінки, заголовків, підзаголовків, приміток, додатків і підстав, технічні норми щодо нумерації, рубрикації тощо.

Іменник, його значення, морфологічні ознаки та синтаксична роль. Категорія роду і числа іменників, труднощі у їх вживанні. Рід, число невідмінюваних іменників. Іменники на позначення професій, посад, звань. Написання складних іменників. Складні випадки відмінювання іменників у текстах документів: а) родовий відмінок

однини чоловічого роду; б) кличний відмінок; в) родовий відмінок множини.

Мовностилістичні рекомендації щодо вживання іменників у діловій мові, аналіз типових помилок у текстах документів. Особливості вживання займенника у професійному мовленні. Аналіз типових помилок у слововживанні.

Значення, граматичні ознаки та семантичні групи прикметників. Особливості творення ступенів порівняння прикметників. Узгодження прикметників з іменником на позначення певних професій. Труднощі у творенні відносних і присвійних прикметників.

Написання складних прикметників. Мовностилістичні рекомендації щодо вживання прикметників у текстах ділових документів, аналіз типових помилок.

Числівник. Розряди та групи числівників. Правопис числівників. Відмінювання кількісних і порядкових числівників. Особливості відмінювання збірних і дробових числівників. Труднощі в узгодженні числівників з іменниками.

Позначення часу в українській мові. Особливості вживання числівників та правила запису цифрової інформації у фахових текстах. Аналіз типових помилок.

Дієслово та дієслівні форми у текстах службових листів (інфінітив, власне дієслово, дієприкметник, дієприслівник, предикативні форми на *-но*, *-то*).

Складні випадки дієслівного керування. Творення активних і пасивних дієприкметників. Помилки при творенні і використанні дієприкметників і дієприслівників, аналіз типових помилок. Мовностилістичні рекомендації щодо вживання дієслів та його форм у фахових текстах.

Прислівник, його значення, морфологічні ознаки та синтаксична роль. Творення ступенів порівняння прислівників. Правопис прислівників. Уживання прислівника у фахових текстах. Аналіз типових помилок.

Складні випадки правопису і вживання сполучників у фахових текстах. Особливості правопису і вживання прийменників при побудові синтаксичних конструкцій ділового листування.

Уживання українських відповідників до російського прийменника *по*. Переклад прийменникових конструкцій з російської на українську мову.

Частки, особливості їх вживання у ділових текстах. Правопис часток.

Основні норми усного професійного мовлення, його особливості.

Форми вираження усного ділового мовлення та його жанри

Публічний виступ як важливий засіб комунікації. Види публічного мовлення. Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування. Мовні засоби переконування. Вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу.

Презентація як різновид публічного мовлення. Мовленнєві, стилістичні і комунікативні принципи презентації. Культура сприймання публічного виступу. Види запитань.

Предмет і завдання стилістики. Місце практичної стилістики в системі мовознавчих дисциплін. Основні поняття стилістики. Методи стилістичних досліджень.

Поняття мовного стилю. Класифікація стилів сучасної української літературної мови. Офіційно-діловий стиль, його мовні особливості й різновиди (законодавчий, дипломатичний, юридичний, адміністративно-канцелярський).

Публіцистичний стиль, сфера використання, призначення. Основні ознаки публіцистичного стилю: спрямованість на новизну, інформаційність, політична, суспільна, морально-етична оцінка, емоційність, переконливість тощо. Мовні засоби, лексичні, фразеологічні, граматичні особливості публіцистичного стилю. Підстили публіцистичного стилю (власне публіцистичний, художньо-публіцистичний, науково-публіцистичний), їх особливості, система композиційних прийомів, усталених зворотів, сукупність експресивно-образних засобів. Жанрова реалізація публіцистичного стилю (стаття, репортаж, замітка, інтерв'ю, кореспонденція, огляд, есе, нарис тощо).

Професійна сфера як інтеграція різних функціональних стилів сучасної української мови.

Становлення і розвиток наукового стилю української мови. Особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки. Мовні засоби наукового стилю. Оформлення результатів наукової діяльності. План, тези, конспект, реферат як важливий засіб організації розумової праці. Основні правила бібліографічного опису джерел, оформлювання покликань.

Історія і сучасні проблеми української термінології. Термін та його ознаки. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія. Термінологія обраного фаху. Способи творення термінів певного фаху. Кодифікація і стандартизація термінів. Проблеми сучасного термінотворення.

Суть і види перекладу. Буквальний, адекватний, реферативний, анотаційний переклад. Типові помилки під час перекладу наукових

текстів українською мовою. Вибір синоніма під час перекладу. Переклад термінів. Особливості редагування наукового тексту.

Епістолярний стиль, його мовні особливості й різновиди. Ділові листи. Сучасні класифікації службових листів (за функціональними ознаками, за кількістю адресатів та адресантів, за способом відправлення). Реквізити службового листа, правила їх розміщення і оформлення (назва й адреса організації відправника листа; номер і дата листа; назва й адреса одержувача листа; заголовок листа; текст листа; перелік додатків із зазначенням кількості сторінок; підпис керівника).

Типи ділових листів. Типові мовні звороти офіційного листування. Правила складання текстів ділових листів різних типів. Етикет ділового листування. Вимоги до композиції, мовностилістичні рекомендації щодо вживання різних частин мови в текстах ділових листів. Мовні особливості й культура електронного листування.

Фоностилістика як розділ стилістики української мови. Фонетичні засоби стилістики. Фонетичні фігури (Рима, алітерація, монофон, асонанс, анафора, епіфора).

Типи наголосів в українській мові. Орфоепічні й акцентологічні норми, засоби милозвучності української мови. Стилістичні можливості сили голосу, висоти тону, темпу мовлення.

Загальна характеристика лексики сучасної української мови та особливості її функціонування у професійному мовленні.

Синонімія в різних стилях мови. Типи синонімів. Евфемізми, перифрази та інші стилістичні фігури, що будуються на основі синонімії.

Антоніми як стилістичний засіб. Антитеза. Епітет-оксиморон, антонімічна іронія

Стилістичні можливості омонімів і паронімів. Повна та часткова омонімія. Каламбур. Паронімія як стилістичний засіб і як вада тексту. Парономазія.

Лексика іншомовного походження зі стилістичного погляду. Групи лексики за походженням. Інтернаціоналізми, власне іншомовні слова, екзотизми, варваризми та їх стилістичні можливості.

Номінативні та стилістичні функції неологізмів, їх види. Причини появи, способи творення та стилістичні можливості. Оказіоналізми в ЗМІ. Застаріла лексика зі стилістичного погляду. Стилістичні можливості архаїзмів та історизмів.

Термінологічна лексика в різних стилях мови. Способи введення термінів у тексти різного призначення. Межі поширення текстів у текстах ЗМІ.

Мовні й стилістичні функції професіоналізмів, жаргонізмів та арготизмів. Розмовна, просторічна, діалектна лексика в різних стилях, межі її використання в засобах масової інформації.

Фразеологізми, їх стилістичні функції. Класифікація та походження фразеологізмів. Контамінація фразеологізмів. Синонімія фразеологізмів.

Особливості відтворення фразеологічних одиниць під час перекладу. Трансформація фразеологізмів у мові засобів масової інформації.

Стилістична й функціональна диференція лексики: стилістично марковані та стилістично немарковані. Стилістичні можливості полісемії.

Тропи, їх різновиди, стилістичні можливості (порівняння, епітети, метафора, метонімія, персоніфікація).

Стилістичні функції синекдохи, гіперболи, алегорії.

Стилістичне використання засобів словотвору. Афіксація з лексичного та стилістичного погляду. Словоскладання, основоскладання, аббревіація в текстах різних стилів.

Виразальні та емоційно-експресивні властивості словотвору. Дотримання словотвірних норм у засобах масової інформації.

Просте речення в стилістичному аспекті. Стилістичні властивості порядку слів у реченні. Координація підмета й присудка. Однорідні члени речення. Використання однорідного ряду як стилістичного засобу в різностильових текстах. Відокремлені члени речення, звертання, вставні і вставлені конструкції, їх стилістичні можливості.

Синтаксис складного речення. Способи передачі чужого мовлення. Пряма й непряма мова в тексті. Монолог, діалог, полілог у різних стилях мови. Цитування, правила оформлення цитат.

КРИТЕРІЇ

оцінювання знань на вступному випробуванні з базової підготовки для здобуття освітнього ступеня магістра на основі бакалавра, магістра та освітньо – кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю

1. Загальні положення

- Мета випробування з базової підготовки – оцінити відповідність знань, умінь та навичок згідно з вимогами програми вступного випробування з базової підготовки.

2. Структура екзаменаційного білета

- Екзаменаційний білет з базової підготовки складається з 20-ти закритих тестових завдань.

3. Критерії оцінювання

- Рівень знань оцінюється за 200-бальною шкалою.
 - Серед відповідей на тестове завдання вступнику слід обрати одну правильну.
 - Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 10 балів, а неправильна – у 0 балів.
- Особи, які отримали менше 100 балів до складання фахового вступного випробувань не допускаються

Список рекомендованих джерел

Основний

1. *Гопанчук І.Г., Шашенко С.Ю. Українська мова у діловому спілкуванні: навч. посібн. для вищ. навч. закл. - К. : КНТЕУ, 2018.*
2. *Гриценко Т. Б. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посібн.– К.: Центр учбової літератури, 2017.*
3. *Мацюк З., Станкевич М. Українська мова професійного спілкування: навч. посіб. – К : Каравела, 2017.*
4. *Мацько Л.І., Сидоренко О.М. Стилїстика української мови. – К.: Вища школа, 2003.*
5. *Погиба Л. Г., Грибїниченко Т.О., Голїченко Л.М. Українська мова фахового спрямування: підручник. – Київ: Кондор, 2015.*
6. *Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови. – Т.: Навч. кн. – Богдан, 2000.*
7. *Українська мова (за професійним спрямуванням) : навчальний посібник-практикум / Г. Л. Вознюк, С. З. Булик-Верхола, І. П. Васишин, М. В. Гнатюк, І. Б. Ментинська, І. Д. Шмілик. Дев'яте видання, доповнене і виправлене. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018.*
8. *Шашенко С. Ю. Стилїстика української мови. Практикум: навч. посіб. – К.: КНТЕУ, 2015. - 82 с.*

Додатковий

1. *Дудик П.С. Стилїстика української мови : навч. посіб. – К.: Академія, 2005.*

2. Капелюшний А.О. Практична стилістика сучасної української мови: навч. посіб. – К.: Вища школа, 2007.
3. Кацавець Р.С. Мова державних службовців : Навчальний посібник. – К.: Правова єдність, 2017.
4. Культура української мови та практична стилістика: збірник вправ Погиба Л. Г., Голіченко Л.М., Кавера Н. В., Житар І. В – Київ: Кондор, 2015.
5. Литвин Л.П., Семеренко Г.В. Українська мова за професійним спрямуванням : теорія і практика : навч. посібн. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2016.
6. Мозговий В. І. Українська мова у професійному спілкуванні: навч. посібн.– К.: Центр навчальної літератури, 2017.
7. Тетарчук І. В. Ділова українська мова: навч. посібн.– К.: Центр навчальної літератури, 2018.
8. *Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потребні; Ін-т української мови – К.: Наукова думка, 2015.*
9. *Шевчук С. В. Українське ділове мовлення. – К.: Алерта, 2017.*
10. Шевчук С. В., Кабиш О. О. Українська мова за професійним спрямуванням: робочий зошит-практикум: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. - Вид. 4-те. – К.: Алерта, 2017.

Словники

1. Анніна І.О., Горюшина Г.Н., Гнатюк І.С., Жайворонок В.В. Російсько-український словник. – К.: Абрис, 2003.
2. Бурячок А.А. Орфографічний словник української мови. – К.: Наукова думка, 2002.
3. *Бурячок, А. А. Словник синонімів української мови: В 2-х т.– К.: Наукова думка, 2001.*
4. *Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики / Відп.ред. В.Т. Бусел. – К.: Перун, 2004.*
5. *Великий тлумачний словник сучасної української мови. – К., Ірпінь: Перун, 2003.*
6. Великий тлумачний словник української мови. – Х.: Фоліо, 2005.
7. Головащук С. І. Російсько-український словник сталих словосполучень. – К.: Наукова думка, 2001.
8. *Головащук С.І. Складні випадки наголошення: Словник-довідник. – К., 2001.*
9. *Головащук С.І. Словник наголосів. – К.: Наукова думка, 2003.*
10. *Новий тлумачний словник української мови: В 3-х т. – 2-ге вид., випр. – К.: Аконт, 2004.*

11. Орфоепічний словник української мови: в 2 т. – К.: Довіра, 2001.
12. *Полюга Л. М. Словник синонімів української мови. – К.: Довіра, 2004.*
13. *Пустовіт Л.О. та ін. Словник іншомовних слів. – К.: Рідна мова, 2000.*
14. Сучасний орфографічний словник української мови. – Харків: ВД ШКОЛА, 2011.
15. Сучасний словник-мінімум іншомовних слів: 2-ге вид., випр., доп. – К.: Довіра, 2002.
16. *Українська мова: Енциклопедія. – К. Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2000.*
17. Шевчук С.В. Російсько-український словник ділового мовлення. Русско-украинский словарь деловой речи. – К.: Вища школа, 2008.

Інтернет-ресурси

1. Електронні словники і посібники з ділової української мови. – Режим доступу: <http://dilomova.org.ua>
2. Електронний довідник з української мови. – Режим доступу: <http://javot.net/mova/orf.htm>
3. Спільноти кращих державних службовців. – Режим доступу: <http://kds.org.ua/article/lavrenko-ov-lavrenko-aa-dilovij-etiket-ta-imidzh-derzhavnogo-sluzhbovtsya>
4. Електронні словники і посібники з української мови. – Режим доступу: <http://litopys.org/>
5. Лінгвістичний портал з української мови. – Режим доступу: <http://mova.info>
6. Лінгвістичний портал з сучасної української мови. – Режим доступу: <http://novamova.com.ua>
7. Електронна версія українського правопису. – Режим доступу: <http://pravopys.net>
8. Інформаційно-довідковий портал з української мови. – Режим доступу: <http://slovo.ua.com>